

Ten eerste

Ad Bos, klokkenluider in de bouwfraude, en zijn vrouw in hun caravan in 2007. Bos raakte aan de bedelstaf en moest zijn huis verkopen.

Foto Guus Dubbelman / de Volkskrant

Klokkenluiders krijgen eigen Huis

Met degene die een misstand bij de overheid of het bedrijfsleven aankaart, loopt het vaak slecht af. Een Kamermeerderheid wil dat veranderen met een onafhankelijk Huis voor Klokkenluiders.

Van onze verslaggever
Merijn Rengers

AMSTERDAM Nederland wordt het eerste land van Europa met een onafhankelijk Huis voor Klokkenluiders, dat melders van misstanden rechtsbescherming biedt en zelf ook onderzoek doet naar klokkenluidermeldingen.

Dat is de kern van het wetsvoorstel dat Tweede Kamerleden van zeven partijen, onder aanvoering van Ronald van Raak (SP), deze week naar de Raad van State hebben gestuurd. Het Huis voor Klokkenluiders wordt een zelfstandig bestuursorgaan, dat los komt te staan van de centrale overheid. Het krijgt een budget van circa 3,5 miljoen euro op jaarbasis en gaat jaarlijks naar

schatting vier- tot zeshonderd klokkenluiders helpen.

'Melders van misstanden worden nu aan hun lot overgelaten, terwijl ze vaak de samenleving een dienst bewijzen', zegt Van Raak. 'Zij kunnen straks terecht bij het Huis voor Klokkenluiders. Zolang er onderzoek loopt naar de door hen aangekaarte misstanden kunnen zij niet ontslagen worden. Het doel is te voorkomen dat klokkenluiders worden geïsoleerd, op straat gezet en in de vergetelheid raken zonder dat er iets wordt gedaan aan de misstand.'

Van Raak heeft ruim twee jaar gewerkt aan het wetsvoorstel, nadat eerdere pogingen om de rechtspositie van klokkenluiders te regelen waren gestrand. Aanleiding voor de Tweede Ka-

mer om zich in deze problematiek te verdiepen, was onder meer het lot van Ad Bos, de klokkenluider in de bouwfraude, die berooid in een caravan belandde, jaren nadat hij het op grote schaal samenspannen van bouwbedrijven openbaar had gemaakt.

'Ik word regelmatig benaderd door klokkenluiders en wil als Kamerlid iets doen aan de misstanden die zij aankaarten', zegt Van Raak. 'Dat kon vaak niet omdat mijn bronnen dan ontslagen zouden worden. Dat was een zeer onbevredigende situatie.'

De indieners verwachten dat in 10 procent van de gevallen – zo'n vijftig keer per jaar – medewerkers van het Huis voor Klokkenluiders zelf onderzoek zullen doen naar mogelijke misstanden. Het Huis krijgt daarvoor ruime bevoegdheden, met name als de affaire speelt bij de overheid. De overheidsinstantie, zoals een ministerie of een waterschap, moet de onderzoekers toegang verlenen en volledig meewerken.

De schattingen van de jaarlijkse aantallen klokkenluiders en onderzoeken die het Huis voor Klokkenluiders gaat doen, zijn gebaseerd op gegevens van de Nationale Ombudsman, de Expertgroep klokkenluiders en het Adviespunt klokkenluiders, waar nu de meeste melders aanspoelen. Het wetsvoorstel beoogt onder meer een einde te maken aan de versnippering van het beleid jegens klokkenluiders.

Het Huis zal ook misstanden bij bedrijven onderzoeken, maar kan daar niet zomaar naar binnen stappen. Het onderzoek naar meldingen uit het bedrijfsleven zal zich in eerste instantie beperken tot het opvragen van informatie en schriftelijk bewijs. Bij vermoedens van strafbare feiten wordt het Openbaar Ministerie ingeschakeld.

Drijvende kracht achter de betere rechtsbescherming voor klokkenluiders is Gerrit de Wit, voorzitter van de Stichting Expertgroep Klokkenluiders. Deze voormalig onderzoeker was zelf eind vorige eeuw klokkenluider over

Hulp voor klokkenluiders

Beschermingsconstructie voor melders van misstanden

HUIS VOOR KLOKKENLUIDERS

Zelfstandig bestuursorgaan van de overheid

Geeft advies

Begeleidt bij interne melding en geeft rechtsbescherming

400 - 600 klokkenluiders per jaar*

Doet onderzoek

40 - 60 onderzoeken per jaar*

Bij overheid

Toegang ter plaatse

Bij bedrijven

Alleen schriftelijk

* Verwachting:

Budget ongeveer 3,5 mln euro per jaar.

121214 © de Volkskrant

Het Huis krijgt ruime bevoegdheden, vooral als de affaire speelt bij de overheid

fraude en ambtelijke corruptie bij het ministerie van VROM en heeft sindsdien gestreden voor een betere behandeling van melders van misstanden.

'Natuurlijk hadden we het nog beter willen regelen voor klokkenluiders, maar het is een prestatie op zich dat dit voorstel nu naar de Raad van State gaat, zegt De Wit. 'Ik heb de afgelopen vijftien jaar honderden klokkenluiders gesproken en het gros op steeds dezelfde manier afgeserveerd zien worden. Dat gaat op korte termijn veranderen, en dat is een overwinning.'

Achter de schermen is er tot vorige week hard gelobbyd om te voorkomen dat de verregaande rechtsbescherming voor klokkenluiders in de wet geregeld werd. Tegenstanders, onder meer uit de hoek van de werkgeversorganisaties, zijn bang dat het Huis voor

Klokkenluiders een aanzuigende werking zal hebben op querulanten en werknemers die met ontslag worden bedreigd. Ook vinden zij dat bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor het afhandelen van misstanden op de werkvloer en dat er al meer dan voldoende toezichthouders en inspecties zijn.

Hoogleraar Leo Huberts (VU), gespecialiseerd in integriteitsbeleid, zegt dat het goed is dat er een onafhankelijke organisatie komt. Maar, aldus Huberts: 'Wat ik sterk mis, is aandacht voor preventie. Bij integriteit gaat het vooral om bewustzijn, om de cultuur. Daarnaast oogt dit voorstel onaf en is de naam curieus. Het initiatief begon met de terechte agenda dat klokkenluiders die misstanden melden en met vergelding te maken krijgen, juridische en financiële steun verdienen. Het voorstel ziet eruit als een ambitieus bouwwerk in aanbouw, maar wat mij betreft komt er uiteindelijk een echt landelijk Huis voor Integriteit.'

Er is een ruime Kamermeerderheid voorstander van de invoering van het Huis voor Klokkenluiders. Een eerdere versie van het wetsvoorstel werd door de Tweede Kamer aangenomen, maar sneuvelde in de senaat.

Advertentie

Ben® je toe aan een voordeliger abonnement?

**Sony Xperia™
Z1 Compact**

- + Stof- en waterdicht
- + 20.7 Megapixel camera
- + 3 magazines 1 jaar gratis

22,- /mnd*

300 min/sms + 1000 MB =

Nu verkrijgbaar bij Ben.nl

*Aanbieding in combinatie met een 2-jarig contract. Eenmalige kosten: aansluiting 14,99 en bezorging 6,95.

Ook verkrijgbaar bij:

Studentmobiel.nl

TYPHONE.NL

miky.nl